

2021

SANSKRIT — HONOURS

Fourth Paper

(Course-I)

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Unit - I

(Marks : 20)

1. विषयमेकमादाय न्यूनतया पञ्चाशदधिकशतशब्दैः संस्कृतभाषया निबन्धः लिख्यताम्। 20
- (a) कोभिर्द् १९ इति रोगस्य प्रकोपः।
- (b) ईश्वरचन्द्रविद्यासागरस्य जीवनचरितम्।
- (c) विद्यारत्नं महाधनम्।

Unit - II

(Marks : 30)

2. How many cantos are there in the *Bhāṭṭikāvyā*? What is the title of canto II of this *Kāvyā*? Give a pen-picture of the beauty of autumn as depicted in this canto. 1+1+8

Or,

Discuss whether the *Bhāṭṭikāvyā* is a 'grammatical poem' or a 'poetical grammar' with special reference to your text. 10

3. Translate into Bengali *or* English *any two* of the following verses : 4×2

- (a) तं यायजूकाः सह भिक्षुमुख्यै—
स्तपःकृशाः शान्त्युदकुम्भहस्ताः।
यायावराः पुष्पफलेन चान्धे
प्राणर्चुरर्च्या जगदर्चनीयम्॥
- (b) बलिर्बन्धे जलधिर्मन्थे
जह्नेऽमृतं दैत्यकुलं विजिग्ये।
कल्पान्तदुःस्था वसुधा तथोहे
येनैष भारोऽतिगुरुर्न तस्य॥

Please Turn Over

- (c) वनानि तोयानि च नैत्रकल्पैः
पुष्पैः सरोजैश्च निलीनभृङ्गैः।
परस्परं विस्मयवन्ति लक्ष्मी-
मालोकयाञ्चक्रुरिवादरेण॥

4. Explain in Sanskrit with reference to the context **any one** of the following :

7×1

- (a) दत्तावधानं मधुलेहिगीतौ
प्रशान्तचेष्टं हरिणं जिघांसुः।
आकर्णयन्नुत्सुकहंसनादान्
लक्ष्ये समाधिं न दधे मृगावित्॥

- (b) हिरण्मयी शाललतेव जङ्गमा
च्युता दिवः स्थास्नुरिवाचिरप्रभा।
शशाङ्कान्तेरधिदेवताकृतिः
सुता ददे तस्य सुताय मैथिली॥

5. (a) Name and expound the *samāsa* in **any one** of the following :

2×1

- (i) कल्पान्तदुःस्था in 3(b)
(ii) अधिदेवताकृतिः in 4(b)

(b) Write grammatical note on **any one** of the following :

2×1

- (i) मृगावित् in 4(a)
(ii) स्थास्नुः in 4(b)

(c) Derive **any one** of the following :

1×1

- (i) बबन्धे in 3(b)
(ii) आलोकयाञ्चक्रुः in 3(c)।
-